

- یک‌شنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۴**
- سال هفدهم - شماره ۳۱۲۵**

سپهرغرب، گروه فرهنگی – سمیرا گمار؛ سهراب نیک‌فرجاد، چهره شناخته‌شده‌تئاتر، در بخش دوم گفت‌وگوی خود با ما از دغدغ‌های حرف می‌زند که فراتر از صحنه و اجراست؛ نسبت میان هنرمند و جامعه، سکوت در زمانه بحران و تأثاری که قرار نیست صرفاً سرگرم کند. او از تجربه‌ای می‌گوید که در آن مخاطب، تنها بیننده نیست؛ بلکه طرف گفت‌وگو و آینه‌ای است برای بازتاب واقعیت‌های پیچیده زیستن در ایران امروز.

تأثیر برای نیک‌فرجاد، تنها یک فرم هنری نیست؛ میدان تجربه‌ای انسانی است که در آن پرسش‌های عمیق‌تری مطرح می‌شود. هنرمند در برابر جامعه چه مسئولیتی دارد؟ در زمانی که مردم با بحران‌های اقتصادی، سیاسی و روانی دست‌وپنجه نرم می‌کنند، سکوت چه معنایی دارد؟ او در این گفت‌وگو، از تلاش برای معنا دادن به اجرا در چنین بستر اجتماعی‌ای می‌گوید؛ از بازنگری نقش مخاطب، که دیگر صرفاً تماشاچی نیست، بلکه بخشی از فرایند زیستن و دیدن است.

بخش دوم گفت‌وگو با او خوانشی است از تئاتری که می‌خواهد آگاهانه، با خطر و با مخاطب واقعی روبه‌رو شود.

■ **آقای نیک‌فرجاد نسبت شما با فرم در تئاتر چیست؟ چقدر به فرم متعهد می‌مانید و کجا از آن عبور می‌کنید؟**

در تئاتر، فرم و محتوا دو بخش جدانشدنی از یکدیگر هستند. فرم، شکلی است که نمایش در آن اجرا می‌شود و محتوا، پیام و مضمون نمایش است. هر دو باید به شکلی هماهنگ و مکمل هم عمل کنند. اگر فرم به‌درستی انتخاب نشود، محتوا به درستی منتقل نمی‌شود و بالعکس. برای مثال، وقتی می‌خواهید یک نمایش کمدی را اجرا کنید، نوع فرم باید به گونه‌ای باشد که تأثیر کمدی بودن را تقویت کند و این تقویت باید از طریق محتوا نیز اتفاق بیفتد. اگر این تطابق میان فرم و محتوا برقرار نباشد، نتیجه نهایی ممکن است نادرست یا بی‌اثر باشد.

نکته دیگر ژانر است؛ انتخاب ژانر برای هر نمایش بستگی به نوع داستان، مضمون و مخاطب آن دارد. به‌طور مثال، در یک نمایش کمدی باید از ژانرهایی استفاده کرد که بیشتر به خنداندن و جذابیت نمایشی کمک کنند، ولی در یک نمایش دراماتیک یا حماسی، ژانر با نوع نمایشی باید عمیق‌تر و جدی‌تر باشد. مهم‌ترین نکته این است که انتخاب ژانر باید به انتقال درست محتوا و احساسات کمک کند، این‌گونه این‌شود که هر ژانری برای هر نوع نمایش مناسب باشد.

■ **بسیار خوب. آقای نیک‌فرجاد، در مورد وضعیت هنرهای نمایشی در همدان و چالش‌های موجود، نظرات چیست؟**

متأسفانه در سال‌های اخیر، روند نمایش‌های بزرگسال در همدان وضعیت خوبی نداشته. بسیاری از هنرمندان به‌ویژه در نمایش‌های هنری، با مشکلات زیادی در ارتباط با محدودیت‌های اجرایی و سخت‌گیری‌های ارشاد روبه‌رو هستند. برای مثال، برخی از مت‌ها به‌دلیل نبود هماهنگی با سیاست‌های ارشاد ری می‌شوند و این توقف کارهای بسیاری از هنرمندان را در پی دارد. همچنین، نبود فضا و امکانات مناسب برای اجرا، مشکلات مالی برای تأمین دکور و لباس و همچنین بی‌توجهی به تیفیک آموزش در برخی از آموزشگاه‌های بازیگری نیز ازجمله مشکلات جدی هستند.

مسئله بعدی اینکه مسئولان فرهنگی همواره از اهمیت فرهنگ و هنر سخن می‌گویند، اما در عمل کمترین حمایتی از هنرمندان ندارند. هنرمندانی که سال‌ها در این زمینه فعالیت کرده و در تلاش هستند تا نمایش‌های هنری با ارزش را اجرا کنند، از حمایت لازم برخوردار نمی‌شوند. به‌جای این‌که فضا برای کارهای هنری بازتر شود، توجه‌ها تنها به نمایش‌های با مضمون مذهبی با دفاع مقدس معطوف است و این، محدودیت و رکود در عرصه تئاتر بزرگسال را در پی دارد. به‌علاوه، در برخی موارد حتی از انجام نمایش‌های هنری جلوگیری می‌شود.

حتی بعدی اینکه هنرمندان به‌ویژه در زمینه نمایش‌های هنری در جشنواره‌ها و مسابقات نیز کافی نیست. به برخی هنرمندان تنها به‌خاطر حضور در جشنواره‌ها یا دریافت جوایز، توجه دارند. در حالی که این توجه بیشتر به نمایش‌های کودکان یا سهل‌تر معطوف می‌شود. نمایش‌های بزرگسال که عمق بیشتری دارند و دربردارنده مسائل اجتماعی و فرهنگی مهم هستند، اغلب نادیده گرفته می‌شوند. این وضعیت باعث دل‌سردی بسیاری از هنرمندان شده که تمامی وقت و انرژی خود را صرف خلق آثار هنری ارزشمند می‌کنند، اما در نهایت حمایت و توجهی نمی‌بینند.

مورد بعدی اینکه آموزش در حوزه بازیگری نیز در همدان مشکلات زیادی دارد. اگرچه برخی از مراکز آموزشی، با برخورداری از اساتید باصلاحیت و روش‌های اصولی، می‌توانند پس از ارزیابی و نظارت توسط نهادهای مسئول مانند اداره ارشاد، مورد حمایت، معرفی یا

حتی تقدیر قرار گیرند، اما نباید مراکز آموزشی به‌صورت خودسرانه اقدام به جذب افراد به‌عنوان استاد یا مدرس کنند. وجود چارچوب و نظارت برای حفظ کیفیت آموزشی، امری حیاتی است که متأسفانه برخی از آموزشگاه‌ها فاقد صلاحیت لازم برای تدریس و اساتیدی که ادعای تدریس دارند، فاقد توانایی‌های لازم برای آموزش بازیگری هستند. در حالی‌که برخی هنرمندان واقعی و با تجربه، تلاش می‌کنند تا هنر بازیگری را به نسل جدید منتقل کنند، متأسفانه سیستم آموزشی در این زمینه نیاز به بهبود و تغییرات اساسی دارد. همچنین، نبود فضاهای مناسب آموزشی و امکانات کافی باعث شده که هنرجویان به‌درستی آموزش ندیده و استعدادهایشان شکوفا نشود.

به‌نظر شما، چه تدابیری برای بهبود وضعیت مالی تئاتر در شهرستان‌ها باید در نظر گرفته‌شود؟

وضعیت مالی تئاتر واقعاً بسیار بد است. من معتقدم که باید یک بودجه مشخص برای آن در نظر گرفته شود، نه‌تنها برای همدان بلکه برای تمام شهرستان‌ها. اگر مسئولان درصدی از درآمدهای ارگان‌ها را به تئاتر اختصاص دهند، این می‌تواند به‌شدت به توسعه این هنر در شهرستان‌ها کمک کند.

در بسیاری از موارد دیده شده که حتی پول‌های که به حمایت از تئاتر اختصاص یافته، در مسیر اشتباهی خرج می‌شود و به دست هنرمندان نمی‌رسد. به‌عنوان مثال، زمانی که خود مسئول انجمن بودم، مبلغی از ارشاد به نام تخصص داده شده بود که سعی کردم آن را برای توسعه و برگزاری جشنواره‌ها و کمک به هنرمندان خرج کنم، اما متأسفانه فرآیندهای اداری به‌قدری کند بود که پیچیده بودند که حتی در تأمین منابع مالی هم با مشکلات زیادی مواجه بودیم. در نهایت، این پول‌ها به‌درستی و به‌طور شفاف به هنرمندان نمی‌رسید و این خودش به‌نوعی ظلم به هنرمندان است.

برای حل این مشکل، باید برنامه‌ریزی‌های دقیقی صورت گیرد تا منابع مالی به‌طور مستقیم و شفاف به دست هنرمندان برسد. یکی از راه‌حل‌ها می‌تواند ایجاد سامانه‌های برخط برای درخواست و تخصیص بودجه‌های حمایتی باشد که هنرمندان به‌صورت مستقیم درخواست خود را ثبت کنند و روند پرداخت‌ها نیز پیگیری شود. همچنین، نیاز است که نهادهای مسئول مانند اداره ارشاد، نه‌تنها حمایت‌های مالی، بلکه حمایت‌های معنوی و مشاوره‌ای نیز به هنرمندان ارائه دهند.

■ **بله... به‌نظر شما تئاتر منطقه‌ای و بومی در رقابت با جریان‌های پررنگ‌تر پایتخت چگونه می‌تواند صدا داشته باشد؟**

تفاوت‌های بین تئاتر استان‌ها و پایتخت و شفاف به دست هنرمندان برسد. یکی از دلایل اصلی این تفاوت‌ها، توزیع نکردن عادلانه منابع و حمایت‌ها بین تهران و دیگر استان‌هاست. تهران به‌دلیل مرکزیت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، همیشه در اولویت قرار دارد و این باعث شده که امکانات و بودجه‌های کلان‌تری به تئاتر پایتخت اختصاص پیدا کند. در حالی که هنرمندان استان‌ها با منابع محدود و نبود حمایت‌های کافی مواجه هستند. بسیاری از هنرمندان استان‌ها حتی برای اجرای یک نمایش در سطح استانی با مشکلات مالی و مدیریتی دست و پنجه نرم می‌کنند، در حالی که یک نمایش مشابه در تهران با مبالغ بالاتری حمایت می‌شود. این نابرابری نه‌تنها به معنای فاصله اقتصادی است، بلکه باعث توجه نکردن کافی به استعدادها و قابلیت‌های هنری در سایر نقاط کشور می‌شود.

برای کاهش این فاصله، می‌توان برنامه‌ریزی‌های خاصی انجام داد. به‌عنوان مثال، ارشاد حمایت‌های مالی را باید به‌طور عادلانه‌تری بین استان‌ها و تهران توزیع کند. یکی از پیشنهادها می‌این است که برنامه‌هایی برای نازدید هنرمندان استان‌ها از نمایش‌های تهران و بالعکس ایجاد شود. به این صورت که با فراهم کردن امکاناتی مانند اتوبوس‌های اختصاصی از سوی ارشاد، هنرمندان از دیگر شهرستان‌ها بتوانند به تئاترهای پایتخت دسترسی پیدا کنند و نمایشی در استان‌ها برگزار شود که هنرمندان از تهران به آنجا دعوت شوند. این نوع تعامل می‌تواند به هم‌افزایی

فرهنگی و هنری کمک کند و موجب شود که تئاتر در تمامی نقاط کشور با کیفیت بالا و به‌طور مساوی رشد کند.

■ **شما اشاره کردید که وضعیت حمایتی هنرمندان به‌خصوص جوانان به‌درستی برنامه‌ریزی نشده. فکر می‌کنید اگر حمایت‌ها بیشتر شود، چطور می‌تواند وضعیت هنر و تئاتر را تغییر دهد؟**

اگر حمایت‌ها بیشتر و دقیق‌تر شوند، به‌خصوص در زمینه‌های مالی و امکانات اجرایی، هنرمندان جوان می‌توانند بدون نگرانی از محدودیت‌های اقتصادی، به‌طور خلاقانه و با اعتماد به‌نفس بیشتری آثارشان را به اجرا درآورند. این حمایت‌ها نه‌تنها به لحاظ مالی بلکه در قالب مشاوره‌های تخصصی، برگزاری ورکشاپ‌ها و فراهم کردن بسترهای مناسب برای تجربه‌اندوزی هنرمندان جوان اهمیت دارد. وقتی هنرمند جوان احساس کند که در یک فضای حمایتی و حرفه‌ای قرار دارد، قطعاً می‌تواند آثار خلاقانه‌تری خلق کند.

■ **به‌نظر شما، آموزشگاه‌های تئاتر در همدان یا دیگر شهرستان‌ها چه مشکلاتی دارند و چگونه می‌توان این مشکلات را حل کرد؟**

یکی از بزرگ‌ترین مشکلات در آموزشگاه‌های تئاتر، نبود نظارت کافی بر عملکرد و کیفیت آموزش‌ها است. در حال حاضر، آموزشگاه‌هایی وجود دارند که سطح کیفی مناسب ندارند و این مسئله می‌تواند تأثیر منفی بر تربیت هنرجویان داشته باشد. نظارت و ارزیابی مستمر از اساتید و آموزشگاه‌ها می‌تواند به ارتقای کیفیت آموزش کمک کند. برای مثال، باید از اساتید با تجربه و متخصص در هر رشته استفاده شود و همچنین لازم است که از تئاترهای با کیفیت و بررسی عملکرد هنرجویان حمایت‌های بیشتری صورت گیرد. علاوه بر این، برگزاری ورکشاپ‌ها و جلسات آموزشی منظم برای هنرجویان و اساتید می‌تواند ارتقای سطح آموزشی را به‌دنبال داشته باشد.

■ **شما به‌طور خاص به نهادهای دولتی مانند اداره ارشاد اشاره کردید. به نظرتان چه اقداماتی باید از سوی این نهادهای انجام شود تا هنر تئاتر در کشور پیشرفت کند؟**

نخستین قدم این است که اداره ارشاد و نهادهای مشابه برای حمایت از هنرمندان باید یک برنامه‌ریزی اصولی و بلندمدت داشته باشند. ازجمله این برنامه‌ها می‌توان به ارائه تسهیلات مالی برای پروژه‌های هنری، به‌ویژه برای جوانان و فراهم کردن امکانات اجرایی مانند سالن‌های تئاتر، تجهیزات نور و صدا اشاره کرد. همچنین لازم است بین هنرمندان و این نهادهای فضای گفت‌وگو و تعامل شکل گیرد تا نیازها و دغدغه‌های هنرمندان به‌درستی شناسایی و به آن‌ها پاسخ داده شود.

نکته مهم بعدی اینکه برای پیشرفت در عرصه هنر، باید نگاه و رویکرد مدیران فرهنگی تغییر کند. این تغییر رویکرد باید به سمت حمایت واقعی از هنرمندان و بر اساس نیازهای آن‌ها باشد، نه صرفاً به سوی جهت‌گیری‌های مقطعی و مناسبت‌های خاص. مدیران باید هنر را به‌عنوان یک جریان زنده و پویا ببینند که می‌تواند اثرات عمیق اجتماعی و فرهنگی داشته باشد. اگر این تغییر نگرش اتفاق بیفتد، می‌توان امیدوار بود که وضعیت هنر و تئاتر در کشور بهبود یابد.

یکی از اصلی‌ترین مشکلات مدیریتی، نبود ارتباط مؤثر و هماهنگی میان ارگان‌ها و هنرمندان است. مسئولان باید برای حل مشکلات هنرمندان نه‌تنها اقداماتی فوری انجام دهند بلکه برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و راهبردی نیز داشته باشند. این مدیریت باید مبتنی بر شفافیت، همکاری و آگاهی از نیازهای واقعی هنرمندان باشد. به‌جای اینکه فقط به مقاطع خاص یا مناسبت‌های خاص توجه کنند، باید برنامه‌های مستمر و جامع برای حمایت از هنرمندان در تمام طول سال طراحی شود.

برای بهبود وضعیت مدیریتی، باید یک سیستم نظارتی و شفاف‌سازی ایجاد شود که هنرمندان بتوانند مشکلات خود را گزارش کنند و از حمایت‌های واقعی بهره‌مند شوند. همچنین، مسئولان باید به‌طور مرتب با هنرمندان و گروه‌های هنری در ارتباط بوده و از تجربیات آن‌ها بهره ببرند تا تصمیم‌گیری‌های بهتری داشته باشند.

■ **شما پیشنهاد خاصی برای ایجاد تعامل بیشتر بین هنرمندان استان‌ها و پایتخت دارید؟**

بله، تعامل میان هنرمندان استان‌ها و پایتخت بسیار مهم است و می‌تواند به بهبود وضعیت تئاتر در سراسر کشور کمک کند. البته منظورم از تعامل چیزی فراتر از روند معمول جشنواره‌ها و ایجاد بسترهایی برای ارتباط مستقیم، مستمر و هدفمند میان هنرمندان تهران و شهرستان‌هاست؛ به‌گونه‌ای که گروهی از هنرمندان شهرستان بتوانند آثار برجسته تهران را از نزدیک ببینند یا نمایش‌هایی باکیفیت از تهران در همدان

فرهنگی

تئاتر در زمانه بحران؛ مخاطب فقط تماشاچی نیست

اجرا شوند. همچنین در مواردی که نمایش موفق‌ی در همدان تولید می‌شود، با فراهم کردن شرایط، آن اثر در سالن‌های تئاتر تهران نیز اجرا شود.

برای مثال، نمایش «اواگو‌به‌های علی گندابی» که با تلاش آقای کبودرهنگی تولید شد، در تهران، مشهد و حتی کربلا نیز به‌اجرا درآمد. این اجراها به‌واسطه روابط و پیگیری‌های شخصی صورت گرفت. در حالی‌که بهتر است چنین تعاملاتی در قالب برنامه‌ریزی فرهنگی و با حمایت نهادهای رسمی انجام شود. چرا کارگردان باید علاوه‌بر مسئولیت‌های هنری، بار سنگین ارتباطات، اجرا و هماهنگی‌ها را به‌تنهایی بر دوش بکشد؟ وجود سازوکار مشخص، حمایت اجرایی و همکاری میان نهادهای فرهنگی، می‌تواند این تعاملات را به فرایندی مؤثر، مستمر و آموزشی تبدیل کند. با بُعد دیگر این تعامل همان‌طور که گفتم این است که مثلاً اگر نمایش خوبی در تهران روی صحنه است، بتوان شرایطی فراهم کرد که در همدان نیز اجرا شود. برای این کار، حمایت تبلیغاتی، فروش بلیت و تأمین فضای اجرایی از سوی نهادهای فرهنگی همدان ضروری است. این شیوه بسیار مؤثرتر از آوردن چند اجرای سطحی صرفاً برای جنبه سرگرمی یا تجاری است؛ مانند نمونه‌هایی که صرفاً با حضور چند چهره تلویزیونی، بدون پشتوانه نمایشی، به‌اجرا درمی‌آیند.

در نهایت، مقصود من از «جشن» یا تعامل فرهنگی، رویدادی پویا، آموزشی و قابل‌توسعه است که هم جنبه هنری و هم ارزش یادگیری داشته باشد؛ نه صرفاً یک مراسم یا جشنواره معمول.

■ **درباره نقش جوانان در هنر تئاتر چه نظری دارید؟ فکر می‌کنید آن‌ها در حال حاضر فضای کافی برای رشد دارند؟**

جوانان در تئاتر باید فرصتی برای آزمایش و رشد داشته باشند اما متأسفانه، به‌نظر می‌رسد که بسیاری از آن‌ها به دلایل مختلف، ازجمله دسترسی نداشتن به منابع و محدودیت‌های مختلف، نمی‌توانند به‌خوبی رشد کنند. جوانان برای اینکه بتوانند در تئاتر پیشرفت کنند، باید فرصت‌های بیشتری برای آموزش، تجربه‌اندوزی و حتی اشتباه کردن به آن‌ها داده شود. اگر از اشتباهاتشان عبور کنیم و به آن‌ها فرصت بدهیم، می‌توانند آثار نو و متفاوتی تولید کنند.

پیشنهاد من به هنرمندان جوان این است که هرگز از آرزوها و ایده‌هایشان دست نکشند. حتی اگر شرایط سخت و دشوار بود، به کار خود ادامه داده و به‌دنبال فرصتی برای رشد باشند. همچنین، از تجربیات دیگران بهره ببرده، با یکدیگر همکاری و به یکدیگر کمک کنند. در کنار این‌ها، از حمایت‌های کوچک و بزرگ که در مسیرشان قرار می‌گیرد، بهره گرفته و هیچ‌گاه از اشتباهاتشان ترسند، چراکه در هر اشتباه، فرصتی برای یادگیری و بهبود وجود دارد.

■ **نقش رسانه‌ها در بهبود وضعیت چیست؟**

نقش رسانه‌ها در معرفی تئاتر بسیار مهم است. به‌ویژه رسانه‌های محلی مانند تلویزیون و رادیو که می‌توانند پل ارتباطی قوی بین هنرمندان و مردم باشند. در گذشته، تلویزیون و رادیو همدان کارهایی انجام می‌دادند که اثر خوبی داشت. مثلاً تلویزیون تیزراهی را به‌طور رایگان پخش می‌کرد و در رادیو برنامه‌های ویژه‌ای برای این هنر داشتیم که به هنرمندان فرصتی برای معرفی آثارشان می‌داد. این نوع حمایت‌ها باعث می‌شد که نمایش‌ها دیده شوند و مردم در جریان فعالیت‌های تئاتری قرار بگیرند.

اما متأسفانه این روند به‌مرور کاهش پیدا کرده و دیگر شاهد این‌گونه برنامه‌ها نیستیم. یکی از دلایلی که به‌نظر می‌رسد این تغییرات رخ داده، نبود یک برنامه‌ریزی مشخص و راهبردی برای حمایت از تئاتر در رسانه‌هاست. در بسیاری از موارد، تلویزیون و رادیو به‌جای حمایت واقعی از تئاتر، بیشتر

تئاتر در زمانه بحران؛ مخاطب فقط تماشاچی نیست

هنرمندان و همفکری برای ارتقای سطح تئاتر نیز مهم است.

■ **خیلی ممنون از وقتی که در اختیار ما قرار دادید؛ در پایان، اگر بخواهید چیزی به مخاطبان یا نسل تازه‌نفس تئاتر بگویید، آن چیست؟**

مهم‌ترین توصیه من به هنرجویان این است که تئاتر را به‌عنوان یک هنر جدی و پیچیده در نظر بگیرند. فقط به‌دنبال یادگیری فنون نباشند، بلکه با عمق و احساسات خود ارتباط برقرار کنند. تئاتر جایی است که هر فرد باید بتواند خود را در قالب نقش‌ها و داستان‌ها پیدا کند. علاوه بر این، مطالعه، تحلیل و نیازمند تمرین و پشتکار است و هیچ‌گاه نباید از یادگیری دست کشید.

پیشنهاد من این است که مسئولان استانی از درآمدهای خود برای حمایت از هنر و تئاتر استفاده کنند. اگر درصدی از درآمدهای ارگان‌ها به این بخش اختصاص یابد، می‌تواند بسیاری از مشکلات مالی تئاتر را در شهرستان‌ها حل کند و موجب رشد و توسعه هنر در این مناطق شود.

■ **تئاتر همدان؛ پیوندی نوین میان اصالت فرهنگی و نوآوری هنری**

در خاتمه باید گفت؛ تئاتر همدان، همانند بسیاری از دیگر نقاط کشور، یکی از عرصه‌های مهم فرهنگی است که در آن نه‌تنها آثار نمایشی، بلکه روح فرهنگ و تاریخ منطقه نیز به شکلی خاص و منحصر به‌فرد به نمایش گذاشته می‌شود. در این استان، تئاتر همچون دیگر هنرها، همواره در تلاش است تا با نگاهی نو و مبتنی بر ارزش‌های بومی و ملی، علاوه بر پاسخ به نیازهای فرهنگی، پیام‌های انسانی و اجتماعی را نیز انتقال دهد. با توجه به تاریخ و فرهنگ غنی همدان، تئاتر این منطقه به‌طور ویژه به‌عنوان ابزاری برای حفظ و انتقال میراث‌های فرهنگی و هویتی مورد استفاده قرار گرفته اما نکته‌ای که در این میان به‌وضوح قابل مشاهده است، تلاش‌های جدید و نوآورانه‌ای است که هنرمندان تئاتر همدان برای تلفیق مدرنیته با اصالت‌ها و ارزش‌های بومی این منطقه انجام داده‌اند. این تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد با چالش‌هایی چون محدودیت‌های مالی، نبود امکانات به‌روز تلاش‌ها به‌ویژه در آثار مدرن و تجربی بیشتر دیده می‌شود که به‌واسطه کارگردانی‌های جسورانه و انتخاب چندین‌های چالش‌برانگیز، مخاطبان را به تفکر و تأمل در وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه فرامی‌خواند. در عین حال، تئاتر همدان در بسیاری از موارد